

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ליומא דהילולא זק' רבי אלעזר בן השר שלום מבעלז נלב"ע יט בכסלו

וַיַּחֲזִק אֶת הָעָם אֲשֶׁר אֵתוּ וְאֶת-הַצֵּאֵן וְאֶת-הַבְּקָר (דרגא תביר) וְהַגְּמִלִּים (בראשית לב, ח)

בפסוק ו' לעיל נאמר שיעקב ביקש לומר לעשו: "וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וְאֲשֻׁלְחָה לְהַגִּיד לְאֹדְנִי לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֶיךָ".

רבנו בחיי שואל¹ מדוע לא הקדים יעקב את הצאן לבקר, כמו בפסוק כאן? ותשובתו שלא רצה יעקב להזכיר את הצאן שבהם זכה יעקב בברכות, כפי שאמרה רבקה ליעקב (בראשית כז, ט) "לָךְ נָא אֶל הַצֹּאן".
ה"בני יששכר", רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב, מבאר² כי בפסוק ו' לא מוזכרים הגמלים, כי שני בני רבקה נמשלו לגמל שיש לו סימן טהרה (מעלה גרה), זה יעקב, אך גם סימן טומאה (לא מפריס פרסה), זה עשו, ולא רצה יעקב להזכיר זאת לעשו. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְאֶת-הַצֵּאֵן וְאֶת-הַבְּקָר (דרגא תביר), יעקב לא רצה להזכיר את מה שירמוז לעשו על שבירת דרגתו.

שלום המאירי

וַיֵּאמֶר (זקף גדול) אִם יָבֹא עֵשָׂו אֶל הַמִּחְנֶה הָאֶחָד וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמִּחְנֶה הַנִּשְׁאָר לַפְּלִיטָה (בראשית לב, ט)

הרמב"ן מבאר: "וגם זה ירמוז שלא יגזרו עלינו בני עשו למחות את שמנו, אבל יעשו רעות עם קצתנו בקצת הארצות שלהם, מלך אחד מהם גוזר בארצו על ממוננו או על גופנו, ומלך אחר מרחם במקומו ומציל הפלטים. וכך אמרו בבראשית רבה (עו ג) אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו, אלו אחינו שבדרום, והיה המחנה הנשאר לפלטה, אלו אחינו שבגולה ראו כי גם לדורות תרמוז זאת הפרשה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: וַיֵּאמֶר בטעם זקף גדול, הרומז לשם הוי"ה³, רמז שזו כעין נבואה לדורות, שגם אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו, והיה המחנה הנשאר לפליטה, ונרמז אִם יָבֹא עֵשָׂו (תביר) על הכאה ח"ו של חלק (תביר) מהעם.

שלום המאירי

¹ רבנו בחיי על בראשית לב, ו: "והיה להכתוב ראוי שיקדים הצאן כי כן דרך הכתובים להקדימן, מפני שהוא המין הנכבד והנבחר מכל הבהמות שכן כתוב באברהם (בראשית יב, טז) ולאברהם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר, גם ביצחק כתיב (שם כו, יד) ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבודה רבה, גם ביעקב כתיב (שם ל, מג) ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים, מין הצאן קודם לכל הבהמות. ומה שלא הקדימו בכתוב הזה לפי שלא רצה לפתוח לו בצאן לפי שעל ידי הצאן נתרקן עשו מן הברכות וזכה יעקב בהן כענין שכתוב (שם כז, ט) לך נא אל הצאן, אבל כאשר חזרו המלאכים אל יעקב הקדים את הצאן ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר וגו', גם אחר שנתרצה לו וקבל מנחתו הקדים אותו, והוא שאמר אדוני יודע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי".

² אגרא דכלה, רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב, פרשת וישלח: "ויהי לי שור וחמור וכו'. לא זכר גמלים, והנראה דהנה העבד כשהלך להביא את רבקה לקח גמלים [בראשית כד י], אמרז"ל הרמז מה גמל יש לו סימן טומאה וסימן טהרה, כך רבקה תוליד את יעקב ואת עשו [ב"ר פ"ס י"ד]. וי"ל דבשביל זה הסתיר ענין הגמלים, שלא להטיל קוצים בין עיניו".

³ טעם זקף גדול מורכב מאות ו' ושתי אותיות י', גימטריא כ"ו, כשם הוי"ה.

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֲשׂוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאֶחָד וְהִכְהוּ וְהָיָה (תביר) הַמַּחֲנֶה הַשָּׂאֵר לַפְּלִיטָה (בראשית לב, ט)

רש"י מבאר: "והיה המחנה הנשאר לפליטה - על כרחו⁴ כי אלחם עמו. התקין עצמו לשלשה דברים: לדורון, לתפלה ולמלחמה. לדורון. ותעבור המנחה על פניו. לתפלה אלהי אבי אברהם. למלחמה והיה המחנה הנשאר לפליטה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְהָיָה** (תביר), רמז לדורון, לתפלה ולמלחמה: **דורון** - תביר, שבר, רומז לקנין כמו (דברים ב, ו) **אֶל־תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתָם בְּכֶסֶף. תפלה** - אמרו חז"ל (ויק"ר י, ה) תפלה עושה **מחצה**, נרמז בטעם תביר. **מלחמה** - (ירמיה יז, יח): "יִבְשׁוּ רִדְפֵי וְאֵל אֲבִשָּׁה אֲנִי. יִחַתּוּ הָמָּה וְאֵל אֲחַתָּה אֲנִי. הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנָה שְׁבִרֹן שְׁבִרָם".

שלום המאירי

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב (זרקא סגול) אֱלֹהֵי אֲבִי אֲבֹרְהָם וְאֱלֹהֵי אֲבִי יִצְחָק יְדֹנֵד הָאֵמֶר אֶל־שׁוֹב לְאֶרֶץךָ (בראשית לב, י)

רבי עובדיה ספורנו מבאר: "אלהי אבי אברהם. הקדים בסדר שבחי המקום וחסדיו ובהזכיר זכות אבות כסדר אנשי כנסת הגדולה בתחלת י"ח ברכות". כלומר תפלתו של יעקב היתה כעין תפלת העמידה, תפילת שמונה עשרה. יתכן איפא שגם כרע בתפלתו, ואמרו חכמים⁵ "שדרו של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש והני מילי דלא כרע במודים". וכן אמרו⁶ "רב ששת כי כרע כרע כחזרא כי קא זקיף זקיף כחיויא"⁷.

"תפארת שלמה" מבאר⁸ שהעונש למי שאינו כורע רומז על כפיות טובה, שכל הטוב שמקבל מהקב"ה אינו מודה עליו, כי נדמה לו כעפר. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב** (זרקא סגול) הטעמים רומזים ל**נחש** הקדמוני⁹, ולחטא אדם הראשון, שהיה כפוי טובה¹⁰. יעקב לא היה כפוי טובה, אלא מודה מיד (בפסוק יא): "קִטְנֹתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ כִּי בְּמִקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הֵייתִי לְשִׁנִּי מִחֲנוֹת".

שלום המאירי

⁴ ראה רמב"ן ובמפרשים האם "והיה וכו' " הוא לשון ודאי.

⁵ **בבא קמא** דף טז עא.

⁶ **ברכות** דף יב עב.

⁷ רש"י: כחיויא - כנחש הזה, כשהוא זוקף עצמו מגביה הראש תחלה ונזקף מעט מעט.

⁸ **תפארת שלמה** - על התורה, רבי שלמה רבינוביץ' מדרומסקי, לקוטים, שיר השירים ג: "הרואה שמזונותיו מצומצמים יעשה מהן צדקה. כלומר שיש בני אדם שהן כפויי טובה. וכל הדברים שבעולם וכל הנאת עולם הזה הוא מעט אצלם וכל ימיהם יש להם תרעומות על קב"ה על שאין לו עולם הזה וכבוד כמו מלך. וזה העונש שלהם שמה שיש להם נאבד כמו קרח בעשרו. וזה יש לפרש כל מי שאינו כורע במודים לסוף נעשה נחש. והדברים צריכין הבנה למה דוקא נחש. אך דהנה כתיב (ישעיהו סה, כה) והנחש עפר לחמו. הפירוש כל מה שאוכל אינו טועם רק עפר כמשחכז"ל. (מכתי"ק)".

⁹ הטעם **זרקא רומז בצורתו לנחש**. חטא האכילה מעץ הדעת, בפיתוי הנחש, היה עקב לשון הרע שדיבר הנחש. **הסגול**, שלש נקודות, רומז על לשון הרע, עליה אמרו בגמרא (ערכין טו עב) כי היא הורגת **שלושה** אנשים: את אומרו, את מקבלו ואת האדם עליו דיברו.

¹⁰ **בראשית** ג, יב: "וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתַנָּה לִּי מִן הָעֵץ, וְרַשִׁי מִבֵּיא: "אשר נתת עמדי - (ע"ז ה) כאן כפר בטובה".